

Acer pensylvanicum 'Erythrocladum'

De foto op de omslag van deze Arbor Vitae toont een esdoorn die al ruim een eeuw in cultuur is. Toch is hij ondanks zijn steeds weer verrassende koraalrode wintertooi een vrij zeldzame bijzonderheid gebleven. De belangrijkste oorzaak is dat de vermeerdering nog altijd problemen geeft.

Het verschijnsel van een speciale winterkleur van de twijgen is van meer struiken bekend. Bij esdoorns betreft het altijd mutanten van struiken met een levende bast met bladgroen (chlorofyl), die dus (nog) niet verkurkt is. Maar in tegenstelling tot de bast van soortgenoten valt het op dat hij meestal duidelijk

bleker is en nauwelijks of geen bladgroen lijkt te bevatten. De verkleuring in de winter geeft de indruk dat het een tijdelijke beschermingsreactie is. De struik mist dus duidelijk iets en dat is genetisch bepaald.

De problemen met de vegetatieve vermeerdering van *A. pensylvanicum* 'Erythrocladum' zouden ook omzeild kunnen worden door vermeerdering uit zaad, maar de struik produceert vrijwel uitsluitend mannelijke bloemen. Bij kruising met een normale struik van *A. pensylvanicum* of een verwante soort verschijnen er alleen maar zaailingen met een groene bast. Dat bleek het geval te zijn met *Acer conspicuum* 'Silver Vein', een kruising van *A. pensylvanicum* 'Erythrocladum' met *A. davidii* 'George Forrest'. Tussen zaailingen van deze hybride vond Dick van Gelderen rond 1982 er één met dezelfde eigenschap als *A. pensylvanicum* 'Erythrocladum'. Hij kreeg als naam *A. conspicuum* 'Phoenix'.

Met deze kennis oogstte ik rond 2005 enige jaren zaden van *A. conspicuum* 'Silver Vein'. Omdat deze struik geen burens had moesten de zaden het resultaat zijn van zelfbestuiving. Tot mijn verrassing had ca. 10 procent van de zaailingen een rode bast in de winter. De hoop was dat er tussen deze een of meer zouden zijn die mogelijk geen problemen zouden geven met de vermeerdering, maar de kans daarop lijkt klein. Enkele vertonen ook het insterven van de twijgen, vooral na snoei.

Acer pensylvanicum 'Erythrocladum'

Foto: Piet de Jong

Ook *Fraxinus excelsior* 'Jaspidea' vertoont oranjekeurige wintertwijgen

Foto: Ineke Vink

Een esdoorn met rode tot geeloranje wintertwijgen is *A. rufinerve* 'Erythrocladum'. In tegenstelling tot *A. pennsylvanicum* 'Erythrocladum' produceert deze struik wel zaden. In geval van zelfbestuiving levert het zaailingen op met dezelfde eigenschap, maar de meeste vertonen dwerggroei. Mogelijk is *A. rufinerve* 'Winter Gold' met gele twijgen in de winter een zaailing van *A. rufinerve* 'Erythrocladum'. De bekendste esdoorn met rode twijgen in de winter is *A. palmatum* 'Sangokaku', een Japanse selectie die al op een Japanse esdoornlijst van 1862 wordt vermeld. Een recentere selectie met dezelfde eigenschap is *A. palmatum* 'Beni-kawa'.

Vooraf jonge planten van diverse streepjesbast-esdoorns hebben aanvankelijk fraaie rode twijgen, wat later steeds minder wordt. Een selectie die het wat langer volhoudt is *A. pectinatum* 'Mozart', door Peter van Laerhoven ooit gevonden in een bed met zaailingen van *A. pectinatum* subsp. *forrestii*. Het betreft hier dus geen typische roodverkleuring die alleen in de winter plaats vindt.

Vergelijkbare rood- en oranjegekleurde wintertwijgen zijn ook bekend van *Cornus*. Al heel lang in cultuur is *Cornus alba* 'Sibirica'. Ook deze struik heeft koraalrode jonge twijgen in de winter, maar hier wordt de kleur uiteindelijk donkerder en verdwijnt niet zoals bij de boven genoemde esdoorns. Ook bij *Cornus sanguinea* is deze verkleuring mogelijk. De oudst bekende is *C. sanguinea* 'Beteramsii', een Duitse selectie van voor 1940 met geel tot oranje-gekleurde twijgen. Hiervan stammen zeer waarschijnlijk de populaire selecties 'Midwinter Fire' en 'Winter Beauty' af. Bekende wilgen met geel gekleurde twijgen in de winter zijn *Salix alba* 'Vitellina' en *S. sepulcralis* 'Chrysocoma'. *S. alba* 'Chermesina' heeft in

Salix sepulcralis 'Chrysocoma' is een heel bekende Treurwilg met geelgekleurde twijgen in de winter

Foto: Ineke Vink

de winter oranje-gekleurde twijgen. Essen met gele twijgen in de winter zijn de *Fraxinus excelsior* selecties 'Allgold', 'Aurea', 'Aurea Pendula' en 'Jaspidea', maar evenals bij *Cornus* verdwijnt deze kleur niet in het voorjaar. Een fraaie Els in de winter is *Alnus incana* 'Aurea' met oranje-gekleurde twijgen en katjes. □

